

Qorti tal-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imhalled Anthony Ellul

Appell numru: 11/18

Mark Farrugia (appellant)

vs

Rita Scicluna (appellata)

23 ta' Ottubru, 2018

1. Fit-30 ta' Settembru 2016, l-appellant ipprezenta Avviz tal-Arbitragg flimkien ma' Talba fic-Centru Malti tal-Arbitragg, fejn filwaqt li rrileva li l-Ufficcju tal-LPIS fi hdan l-Agenzija tal-Pagamenti Agrikoli u Rurali kien infurmah li ma setax jirregistra fuq isem ir-rikorrent l-ghalqa msejha 'Ta' Dnat' limiti ta' Had-Dingli, minhabba li l-intimata appellata kienet qeghda tikkontendi li din kienet fil-pussess taghha, talab li, *"Jigi dikjarat illi r-rikorrent ghandu titolu validu fuq l-art de quo u li l-intimata ma ghandha l-ebda dritt fuq l-imsemmija art, bl-ispejjes kontra l-intimata"*.
2. L-appellata pprezentat ir-risposta taghha fil- 31 ta' Ottubru 2016, fejn fost eccezzjonijiet ohra dwar il-preskrizzjoni u l-meritu, eccepiet in-nuqqas ta' gurisdizzjoni tat-Tribunal tal-Arbitragg.
3. fit-22 ta' Jannar 2018 it-Tribunal iddecieda billi aghmel riferenza ghall-Artikolu 13 tal- L.S. 146.03 u qal:

10. "Jekk wiehed jara l-Artikolu 13 tal- S.L.146.03 dan, fost ohrajn, jipprovdi hekk:

- (1) "Kull tilwima li tirrizulta minn talbiet maghmulin lill-agenzija ghall-Pagamenti ghandha tigi rizolta permezz ta' arbitragg u ghandha tigi riferita ghall-arbitragg kif hemm fir-Raba' Skeda li tinsab mal-Att dwar l-Arbitragg fi zmien ghoxrin gurnata mid-data ta' meta persuna tkun giet mgharrfa mill-Agenzija ghall-Pagamenti bid-decizjoni taghha jew mill-pubblikazzjoni tad-decizjoni taghha skont il-kaz, u ma tista' tingieb ebda azzjoni kontra l-Agenzija ghall-Pagamenti wara li jiskadi dak iz-zmien.*
- (2) Meta t-tilwima tirrigwarda d-determinazzjoni ta' liema bidwi qed jahdem porzjon ta' art agrikola u, jew ghandu l-gestjoni ta' art agrikola, dik it-tilwima ghandha tigi rizolta bejn il-bdiewa nfushom u ghandha tigi rizolta permezz ta' arbitragg."*

11. Il-gestjoni tirreferi ghal min fil-fatt qieghed attwalment jiggstixxi l-art, indipendentement minn min jippossjediha. Meta wiehed qed jghid gestjoni qed jippresupponi element ta' kontroll, proprju biex ikun jista' jmexxi n-negozju, f'dan il-kaz, li jahdem l-art.

Gestjoni inghatat din it-tifsira mill-Qorti: "...il-Qorti hi tal-fehma li komprizi fit-terminologija ta' att normali ta' gestjoni ta' negozju, wiehed ghandu jinkludi mhux biss l-atti giornalieri ta' kummerc, izda wkoll dawk l-attivajiet li, ghalkemm ma jsirux

fuq bazi regolari, huma pero' normali fil-kummerc u n-negozju." (Claudette Buttigieg vs Paolo Bonnici noe et noe, Prim'Awla per Imhalled Tonio Mallia – 9.10.2003). Wiehed jifhem li l-interpretazzjoni ghandha tkun wiesgha u mhux restrittiva.

12. Pero' il-kelma "titolu biex jahdem l-art" tmur oltre s-semplici gestjoni. F'dan is-sens d-difensur tal-intimat irrileva li l-fatt li wiehed jahdem raba' ma jfissirx la li ghandu titolu u lanqas li m'ghandux titolu fuq ir-raba' li jahdem, u bl-istess mod il-fatt li wiehed jiggstixxi raba' ma jfissirx la li ghandu titolu u lanqas li m'ghandux titolu fuq ir-raba' li jiggstixxi.

13. Is-sottoskritt ra ukoll kif jigu mpost talbiet f'Arbitraggi ohra simili, u nnota li dawn jintrabtu ma' talba dwar min ghandu jibbenefika mill-Agenzija tal-Pagamenti Agrikoli u Rurali, haga li thalliet "ad intedere" u qatt ma ntalbet specifikatament.

14. Ghalhekk it-Talba kif impost tezorbita mill-gurisdizzjoni ta' dan l-Arbitragg kif rikjest mil-Ligi.

V. KONKLUZZJONI

Tenut kont ta' dak kollu li ntqal l-arbitru sottoskritt qed jiddeciedi billi jilqa' l-eccezzjoni preliminar sollevata fis-sens qed takkolji in-nuqqas ta' gurisdizzjoni ta' dan in vista tat-talba u r-rimedju infittex mill-attur.

L-ispejjez ghandhom jigu sopportati fi kwoti ugwali bejn il-partijiet."

4. Fis-7 ta' Frar 2018 appella mid-decizjoni fejn talab lill-Qorti, "... illi tirrifirma l-Lodo Arbitrali fl-ismijiet premessi moghti fit-22 ta' Jannar 2018 fis-sens illi tiddikjara li t-talba kif postulata taqa fil-gurisdizzjoni ta' l-Arbitragg kif rikjest mill-ligi u tibghat l-atti lura lic-Centru ta' l-Arbitragg sabiex il-kaz jitkompla fuq il-mertu. Bl-ispejjes tal-presenti kontra l-intimat appellat."
5. Ir-risposta tal-appell giet ipprezentata mill-appellata fit-2 ta' Marzu, 2018, fejn talbet lil din il-Qorti sabiex tichad l-appell interpost filwaqt li tikkonferma d-decizjoni tal-Arbitru tat-22 ta' Jannar 2018, bl-ispejjez kontra l-appellant.

Konsiderazzjoni.

6. L-aggravju tal-appellant hu dwar l-interpretazzjoni tar-regolament 13(2) tal-Legislazzjoni Sussidjarja 146.03. L-appellanti ssostni li l-interpretazzjoni li nghatat mit-Tribunal kienet skorretta, formalistika u ristrettiva.
7. Legislazzjoni Sussidjarja 146.03 ghandha t-titolu Regolamenti dwar l-Agenzija għall-Pagamenti. Regolament 13 tal-istess jipprovdi:

"13. (1) Kull tilwima li tirrizulta minn talbiet magħmulin lill-Agenzija għall-Pagamenti għandha tiġi rizzolta permezz ta' arbitragġ u għandha tiġi riferita għall-arbitragġ kif hemm fir-Raba' Skeda li tinsab mal-Att dwar l-Arbitragġ fi żmien għoxrin ġurnata mid-data ta' meta persuna tkun giet mgħarrfa mill-Agenzija għall-Pagamenti bid-decizjoni tagħha jew mill-publikazzjoni tad-decizjoni tagħha skont il-kaz, u ma tista' tingieb ebda azzjoni kontra l-Agenzija għall-Pagamenti wara li jiskadi dak iż-żmien.

(2) Meta t-tilwima tirrigwarda d-determinazzjoni ta' liema bidwi qed jahdem porzjon ta' art agrikola u, jew għandu l-ġestjoni ta' porzjon ta' art agrikola, dik it-tilwima għandha tiġi rizoġta bejn il-bdiewa nfušom u għandha tiġi rizoġta permezz ta' arbitraġġ".

8. Fit-Talba bil-Miktub, l-appellant iddikjara li:

- Ilu fil-pussess tar-raba oggett tal-proceduri għal bosta snin peress li qabel kienet ta' nannuh b'titolu ta' qbiela u xtraha b'kuntratt tal-21 ta' Lulju, 2016.
- L-ufficju tal-LPIS fl-Agenzija tal-Pagamenti Agrikoli u Rurali ma jridx jirregistra l-ghalqa f'ismu għaliex l-appellata qeghda ssostni li qeghda fil-pussess tagħha.

9. Fil-proceduri l-appellant talab għal dikjarazzjoni li *"għandu titolu validu fuq l-art de quo u li l-intimata ma għandha ebda dritt fuq l-imsemmija art"*. Għalhekk it-tilwima bejn il-kontendenti hi dwar it-titolu.

10. Sub-regola (1) tar-regolament 13 tirreferi għal tilwimiet bejn persuna u l-Paying Agency. F'dan il-kaz il-Paying Agency mhijiex parti mit-tilwima.

11. Sub-regola (2) m'għandhiex x'taqsam ma' kwistjoni dwar min għandu titolu fuq l-art, izda kwistjonijiet dwar:

- i. Min qiegħed jahdem ir-raba', cjoe' min għandu l-pussess;
- ii. Min qiegħed jiggestixxi r-raba';

12. Kwistjonijiet li evidentement m'għandhomx x'jaqsmu ma' min għandu t-titolu tar-raba'. Sabiex it-Tribunal tal-Arbitraġġ jiddeciedi l-ecezzjoni dwar il-gurisdizzjoni, kienet rilevanti t-talba. F'parti (3) tat-Talba bil-miktub hemm stampat il-kliem, *"Il-kumpens jew ir-rimedju mfittex mir-rikorrent huwa"*. L-appellant iddikjara li r-rimedju li kien qiegħed ifittex hi dikjarazzjoni li huwa għandu titolu validu għall-art oggett tal-kawza filwaqt li l-konvenut m'għandha l-ebda titolu. Għalhekk il-kwistjoni hi dwar materja iktar minn semplici identifikazzjoni tal-persuna li tahdem ir-raba' jew tiggistiha.

13. Fir-rikors tal-appell saret riferenza għall-artikolu 175 tal-Kap. 12. Pero' ma jirrizultax li sar xi zball fit-talba. Dak li talab l-appellant hu car. Ir-rabta legali mal-art li rrefera għaliha l-appellant, m'għandha x'taqsam xejn mat-tip ta' kwistjonijiet li jissemmew f'sub-regola (2) ta' regolament 13.

14. Għaldaqstant, il-qorti taqbel mal-konkluzjoni li wasal għaliha t-Tribunal tal-Arbitraġġ.

Ghal dawn il-motivi tichad l-appell bl-ispejjez kollha kontra l-appellant.

Anthony Ellul.